მდგრადი განვითარების მიზნების გორის მუნიციპალური დოკუმენტი

შესავალი

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის (შემდგომში – გაერო) გენერალურმა ასამბლეამ 2015 წლის 25 სექტემბერს მიიღო A/RES/70/1 რეზოლუცია[1] – „ჩვენი სამყაროს გარდაქმნა: 2030 წლის დღის წესრიგი მდგრადი განვითარებისთვის“, რომლის განუყოფელი ნაწილია მდგრადი განვითარების 17 მიზანი და 169 ამოცანა“. 2017 წლის 6 ივლისს კი გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის A/RES/71/313 რეზოლუციით დადგინდა მდგრადი განვითარების მიზნების ინდიკატორთა ჩამონათვალი[2]. მდგრადი განვითარების მიზნები მსოფლიოს გარშემო აერთიანებს ქვეყნების ხელისუფლებებსა და მოსახლეობას შემდეგი ღირსეული ამოცანების შესასრულებლად: სიღარიბისა და შიმშილის აღმოფხვრა, ჯანდაცვისა და განათლების სისტემის გაუმჯობესება, თანასწორობის ხელშეწყობა, ქალაქების მდგრადობა, კლიმატის ცვლილებების წინააღმდეგ ბრძოლა, ოკეანეებისა და ტყეების დაცვა, ყველა დონეზე ეფექტიანი, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა.

გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები წარმოადგენს ათასწლეულის განვითარების მიზნების ლოგიკურ გაგრძელებას, რომელთა შესრულების ვადა 2000 – 2015 წლების პერიოდს მოიცავდა. 2015 წელს, ამ მიზნების შესრულების ვადის დასასრულს, გაეროს ათასწლეულის მიზნები გარდაიქმნა უფრო ყოვლისმომცველ – მდგრადი განვითარების მიზნებად. 2015 წელს საქართველომ, გაეროს ყველა სხვა წევრ ქვეყანასთან ერთად, გამოთქვა სურვილი, განეხორციელებინა 2030 წლისთვის დასახული მდგრადი განვითარების მიზნები და ამოცანები.

2016 წელს, საქართველომ, ერთ-ერთმა პირველმა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ქვეყნებიდან, მდგრადი განვითარების შესახებ გაეროს მაღალი დონის პოლიტიკურ ფორუმზე (High Level Political Forum-HLPF) წარადგინა პირველი ნებაყოფლობითი ეროვნული მიმოხილვის (VNR)[3] ამსახველი ანგარიში. ხოლო მეორე ნებაყოფლობითი ეროვნული მიმოხილვის ანგარიში საქართველოს მხრიდან წარდგენილ იქნა 2020 წელს.

საქართველოს პრემიერ-მინისტრის 2020 წლის 23 იანვრის №14 ბრძანებით შექმნილი მდგრადი განვითარების მიზნების უწყებათაშორისი საბჭოს სხდომაზე წარდგენილ იქნა მდგრადი განვითარების მიზნების ადგილობრივ დონეზე დანერგვის გეგმა, რომელიც ერთხმად იყო მოწონებული საბჭოს წევრების მიერ.

---

[1] https://undocs.org/A/RES/70/1
[2] https://undocs.org/A/RES/71/313
[3] https://sustainabledevelopment.un.org/memberstates/georgia

გაეროს მდგრადი განვითარების 17 მიზანი

მიზანი 1: სიღარიბის ყველა ფორმის აღმოფხვრა.
მიზანი 2: შიმშილის აღმოფხვრა, სასურსათო უსაფრთხოებისა და გაუმჯობესებული კვების მიღწევა და მდგრადი სოფლის მეურნეობის ხელშეწყობა.
მიზანი 3: ჯანსაღი ცხოვრებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფა ყველა ასაკის ადამიანისათვის.
მიზანი 4: ინკლუზიური და თანასწორი განათლების უზრუნველყოფა და უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობის შექმნა ყველასათვის.
მიზანი 5: გენდერული თანასწორობის მიღწევა და ყველა ქალისა და გოგონას შესაძლებლობების გაუმჯობესება.
მიზანი 6: წყლის მდგრადი მართვისა და სანიტარიული ნორმების დაცვის საყოველთაო უზრუნველყოფა.
მიზანი 7: ხელმისაწვდომი, საიმედო, სტაბილური და თანამედროვე ენერგიის საყოველთაო ხელმისაწვდომობა.
მიზანი 8: სტაბილური, ინკლუზიური და მდგრადი ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობა, სრული და პროდუქტიული დასაქმება და ღირსეული სამუშაო ყველასათვის.
მიზანი 9: მდგრადი ინფრასტრუქტურის შექმნა, ინკლუზიური და განვითარებული ინდუსტრიალიზაციისა და ინოვაციების ხელშეწყობა.
მიზანი 10: უთანასწორობის შემცირება ქვეყნებში და ქვეყნებს შორის.
მიზანი 11: ქალაქებისა და დასახლებების ინკლუზიური, უსაფრთხო და მდგრადი განვითარება.
მიზანი 12: მდგრადი მოხმარება და წარმოება.
მიზანი 13: კლიმატის ცვლილებისა და მისი ზეგავლენის წინააღმდეგ გადაუდებელი ზომების გატარება.
მიზანი 14: ოკეანისა და ზღვის რესურსების კონსერვაცია და მუდმივი გამოყენება განვითარებისათვის.
მიზანი 15: ხმელეთის ეკოსისტემების დაცვა, აღდგენა და ხელშეწყობა, ტყის მდგრადი მართვა, გაუდაბნოების წინააღმდეგ ბრძოლა, ნიადაგის დეგრადაციის შეჩერება და აღდგენა-გაუმჯობესება, ბიომრავალფეროვნების დანაკარგების შეჩერება.
მიზანი 16: მშვიდობიანი და ინკლუზიური საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარებისათვის, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა ყველასათვის, ეფექტიანი, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა ყველა დონეზე.
მიზანი 17: პარტნიორობა მდგრადი განვითარების მიზნების მისაღწევად.

მდგრადი განვითარების მიზნების გორის მუნიციპალიტეტში დანერგვისა და კოორდინაციის პროცესი

ხანგრძლივი კონსულტაციების შედეგად, გორის მუნიციპალიტეტის წინაშე არსებული გამოწვევებისა და თვითმმართველი ერთეულის კონტექსტის გათვალისწინებით, გაეროს მდგრადი განვითარების **12 მიზანი** და **29 ამოცანა** განისაზღვრა მუნიციპალურ პრიორიტეტად. მდგრადი განვითარების მიზნების ადგილობრივ დონეზე დანერგვის პროცესში ჩართული იყო მუნიციპალიტეტის მერიის ყველა შესაბამისი სამსახური, მუნიციპალიტეტის საკრებულო და სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები.

მდგრადი განვითარების მიზნების მუნიციპალური დოკუმენტი მომზადდა გორის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ, რომელიც სრულად ეყრდნობა გაერთიანებული ერების გენერალური ასამბლეის 2015 წლის 25 სექტემბრის A/RES/70/1 და 2017 წლის 7 ივლისის A/RES/71/313 რეზოლუციებს. მისი კომპლექსურობის გათვალისწინებით, მუნიციპალიტეტის მერიის სამსახურების, მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ დაფუძნებულ არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირებთან, მუნიციპალიტეტის საკრებულოსთან და სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლებთან მჭიდრო თანამშრომლობისა და აქტიური მუშაობის შედეგად, თითოეული ამოცანის შესრულება გაიწერა დროში და დადგინდა **44 ინდიკატორის საბაზისო და სამიზნე მაჩვენებლები (2030 წლისთვის).** აღნიშნული მიდგომა უნიკალური შესაძლებლობაა მომავალში პროგრესის გაზომვისა და მიზნის შესრულების შეფასების კუთხით.

მუნიციპალიტეტის თვითმმართველობის მიერ მომდევნო წლებში დაგეგმილი და განსახორციელებელი აქტივობებისა და გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნების თანხვედრის დადგენის მიზნით, განისაზღვრა ურთიერთკავშირი მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტებს და მიზნებს შორის. დოკუმენტის შემუშავების დროს გათვალისწინებულ იქნა ადგილობრივი თვითმმართველობის ძირითადი მიმართულებები და პრიორიტეტები.

მდგრადი განვითარების მიზნების მუნიციპალური დოკუმენტი ეხება მდგრადი განვითარების სამ განზომილებას – ეკონომიკურს, სოციალურსა და გარემოსდაცვითს. იგი წარმოადგენს იმ მიზნების, ამოცანებისა და ინდიკატორების ადგილობრივ განსაზღვრებას, რომლის შესაბამისადაც გორის ადგილობრივი თვითმმართველობა უზრუნველყოფს საქმიანობის დაგეგმვას 2030 წლამდე.

მიზანი

მდგრადი განვითარების მიზნების მუნიციპალური დოკუმენტი ეხება მდგრადი განვითარების 3 განზომილებას – ეკონომიკურს, სოციალურსა და გარემოსდაცვითს. იგი წარმოადგენს იმ მიზნების, ამოცანებისა და ინდიკატორების ადგილობრივ განსაზღვრებას, რომლის შესაბამისადაც გორის მუნიციპალიტეტი უზრუნველყოფს საქმიანობის დაგეგმვას 2030 წლამდე.

მდგრადი განვითარების მიზნების მონიტორინგი

მიზნების დანერგვისა და მათი შესრულების მონიტორინგის ხელშეწყობის მიზნით, გორის მუნიციპალიტეტის მერია ქმნის **მდგრადი განვითარების მიზნების ადგილობრივ საბჭოს** და განსაზღვრავს მის შემადგენლობას. საბჭოს ხელმძღვანელობს გორის მუნიციპალიტეტის მერი. საბჭოს ქვეშ შექმნილია **3 თემატური სამუშაო ჯგუფი:** ჯანდაცვა და სოციალური ჩართულობა;

ინფრასტრუქტურა და ეკონომიკური განვითარება; გარემოს დაცვა. მათ მუშაობას ანალიტიკურ და ტექნიკურ მხარდაჭერას უწევს გორის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული და შესყიდვების სამსახური. საბჭოსა და სამუშაო ჯგუფების მუშაობაში ჩართულია ყველა დაინტერესებული მხარე საჯარო, სამოქალაქო და კერძო სექტორებიდან.

მდგრადი განვითარების მიზნების განხორციელების მონიტორინგს გორის მუნიციპალიტეტში უზრუნველყოფს გორის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული და შესყიდვების სამსახური. მდგრადი განვითარების მიზნების განხორციელების მონიტორინგის მიზნით შექმნილია სპეციალური ანგარიშგების ფორმა, რომლის შევსებასა და მდგრადი განვითარების მიზნების ადგილობრივ საბჭოსათვის მიწოდებას უზრუნველჰყოფს გორის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული და შესყიდვების სამსახური.

მდგრადი განვითარების მიზნების მონიტორინგი ხორციელდება წელიწადში ერთხელ, ყოველი წლის იანვარში. „გორის მუნიციპალიტეტის მდგრადი განვითარების მიზნებით“, განსაზღვრულ წამყვან უწყებებს ევალებათ ანგარიშგება მოახდინონ გორის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული და შესყიდვების სამსახურის წინაშე. მუნიციპალიტეტში მდგრადი განვითარების მიზნების თაობაზე ყოველწლიური ანგარიში წარედგინება მდგრადი განვითარების მიზნების ადგილობრივ საბჭოს.

მონიტორინგი მიზნად ისახავს ამოცანების შესრულების შესახებ ინფორმაციის შეგროვებას, გრძელვადიან პერსპექტივაში მუნიციპალიტეტის საქმიანობის განვითარების ტენდენციების განსაზღვრას, გამოწვევების დადგენასა და შესაძლო ჩარევის სფეროების იდენტიფიცირებას. მონიტორინგის პროცესი ასევე გულისხმობს სამოქალაქო საზოგადოების აქტიურ ჩართულობას.

ანგარიშგების ფორმის მეშვეობით მდგრადი განვითარების მიზნების შესრულების შესახებ ყოველწლიური ანგარიშგება მოხდება შემდეგი სტატუსების მინიჭებით:

№	სტატუსი	პროგრესის შესაბამისად
1	არ დაწყებულა	0%
2	მიმდინარე – ნაწილობრივ შესრულდა	1%-50%
3	მიმდინარე – მეტწილად შესრულდა	51%-99%
4	განხორციელდა	100%
5	განხორციელდა დაგვიანებით	100%
6	გაუქმებულია	0%-99%
7	შეჩერებულია	0%-99%

მდგრადი განვითარების მიზნების განხორციელების შესახებ მუნიციპალიტეტის მიმოხილვის ანგარიში წარედგინება საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, 2020 წლის 23 იანვრის, №14 ბრძანებით შექმნილ, მდგრადი განვითარების მიზნების უწყებათაშორისი საბჭოს, წელიწადში ერთხელ, თებერვლის თვეში. ასევე, საბოლოო ანგარიში შემუშავდება 2030 წელს.

მდგრადი განვითარების მიზნების გორის მუნიციპალური დოკუმენტის ტერმინთა განმარტება

მდგრადი განვითარების მიზნების გორის მუნიციპალურ დოკუმენტში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

1. **მიზანი:** 2015 წლის 25 სექტემბრის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის A/RES/70/1 რეზოლუციით მიღებული 2030 წლისთვის განსაზღვრული მიზანი http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf;
2. **გლობალური ამოცანა:** 2015 წლის 25 სექტემბრის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის A/RES/70/1 რეზოლუციით განსაზღვრული ამოცანა http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf;
3. **საქართველოსთვის მისადაგებული ამოცანა:** (i) ეროვნულ დონეზე, არსებული გამოწვევებისა და პრიორიტეტების გათვალისწინებით ადაპტირებული გლობალური ამოცანა; (ii) გლობალური ამოცანის იდენტური ამოცანა; (iii) ახალი/დამატებითი ამოცანა;
4. **გორის მუნიციპალიტეტთან მისადაგებლული ამოცანა:** (i) მუნიციპალიტეტის დონეზე, არსებული გამოწვევებისა და პრიორიტეტების გათვალისწინებით ადაპტირებული გლობალური ამოცანა; (ii) გლობალური ამოცანის იდენტური ამოცანა; (iii) ახალი/დამატებითი ამოცანა;
5. **გლობალური ინდიკატორი:** 2017 წლის 6 ივლისის გაერთიანებული ერების გენერალური ასამბლეის A/RES/71/313 რეზოლუციის დანართით განსაზღვრული ინდიკატორი https://undocs.org/A/RES/71/313;
6. **გორის მუნიციპალიტეტთან მისადაგებული ინდიკატორი:** რაოდენობრივი ან თვისებრივი, მუნიციპალური ან ეროვნულის ან გლობალურის იდენტური ინდიკატორი;
7. **საბაზისო მაჩვენებელი:** ინდიკატორი, რომელიც ასახავს სტატისტიკურ სურათს 2021 წლის მდგომარეობით;
8. **სამიზნე მაჩვენებელი-მიზანი 2030:** რაოდენობრივი ან თვისებრივი მაჩვენებელი რომელიც ზომავს გორის მუნიციპალიტეტთან მისადაგებული ამოცანის პროგრესს 2023/2030 წლისთვის;
9. **მონაცემთა წყარო:** წყარო, სადაც მოიპოვება ინდიკატორებში მოცემული მონაცემები და მოწმდება დოკუმენტში წარმოდგენილი სტატისტიკის სიზუსტე და პროგრესი;
10. **წამყვანი უწყება:** ამოცანის შესრულებასა და ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელი მუნიციპალიტეტის მერიის სტრუქტურული ერთეულები ან მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ დაფუძნებული არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირი.